

KEMAL TAHİR ÇALIŞMALARI

EDİTÖRDEN

Kemal Tahir Türk edebiyatının en üretken yazarlarının başında gelmektedir. 1920'ler ve 1930'lar Türkiye'sine doğrudan tanıklıkları bulunan Kemal Tahir, gazetecilik deneyimiyle birlikte genç yaşta edebiyat iklimine hızlıca dahil olmuştur. Tefrikaları, uyarlamaları, çevirileri, sinema / senaryo çalışmaları olan Kemal Tahir, Türk edebiyatında kalıcı olacak, klasikleşecek birçok roman kaleme almıştır. Romanlarının yanı sıra mektupları, yazışmaları, siyasetle-Marksizmle ilişkisi, 1960'ların edebiyat ve düşünce ikliminde merkeze oturması ve buna bağlı olarak bir dizi tartışmanın başlatıcısı, parçası ve sürdürücüsü olması Kemal Tahir külliyatını olağanüstü zenginleştirmiştir.

"Kemal Tahir çalışmaları," bir çalışma alanı olarak yazarın sağlığından başlayarak günümüze kadar gelen uzun bir tarihe sahiptir. Kendilik ve yazarlık bilinci yüksek bir yazar olarak Kemal Tahir, daha sağlığında çalıştığı ve çalışacağı romanların konularını, dönemlerini notlaştırmış; çalışma notlarını düzenleme girişimlerinde bulunmuştur. Bu erken çabalar "Kemal Tahir Çalışmaları"nın ilk başlangıç noktaları olarak görülebilir. Vefatını müteakip bu çalışmalar eşi Sıdika (Semiha) Hanım, Sabire Dosdoğru, Melda Kalyoncu, Cengiz Yazoğlu ve Baykan Sezer gibi yakın çevresinde yer alan isimler tarafından sürdürülmüş; "Notlar"ın yayıma hazırlanması ve anma toplantıları bu yöndeki çabaların ürünü olarak ortaya çıkmıştır.

Türkiye'de doğrudan bir yazarın çalışmalarını konu edinme, bir araştırma alanına

ve disipline dönüşme, bağımsız bir yayın mecrası hâline gelme girişimleri oldukça sınırlıdır. Rahmetli Diyarbakirli Şevket Bey-sanoğlu'nun ömrünü hasrettiği Ziya Gökalp çalışmaları ve uzun süre bütünüyle kişisel imkânlarla çıkardığı *Ziya Gökalp Dergisi*; birkaç sayı ile sınırlı kalmış Yahya Kemal Enstitüsü'nce yayımlanan *Yahya Kemal Mecmuası* bu vadide ortaya çıkan sınırlı girişimler olarak zikredilebilir.

Kemal Tahir'in vefatının üzerinden yarım asra yakın bir zaman geçti. Bu süre zarfında Türkiye köklü dönüşümler yaşadı; toplumsal yapı, siyaset ve düşünce iklimi önemli ölçüde değişti. Kemal Tahir'in eserlerinin ve düşüncelerinin bu yeni bağlamda yeniden okunması, tartışılması ve değerlendirilmesi hem yazarı anlamak hem de günümüz Türkiye'sini kavramak açısından elzem hâle gelmiştir. Üstelik son yıllarda arşiv çalışmalarının derinleşmesi, yeni belgelerin gün yüzüne çıkması ve genç kuşak araştırmacıların alana ilgisi, sistematik bir yayın organının gerekliliğini her zamankinden daha belirgin kılmaktadır.

Kemal Tahir Çalışmaları, Kemal Tahir'in eserleri ve düşünceleri etrafında derinleşmeyi amaçlayan araştırmacılara bir yayın mecrası açmak; bu alandaki çalışmalarını teşvik etmek, derinleştirmek ve bir araştırma disiplinine dönüşmesine katkıda bulunmak amacıyla tasarlandı. Gerçekleştirilecek araştırmalarla Kemal Tahir'in eserlerinin günümüz Türkiye'si ve meseleleri etrafında yeni okumalara imkân vermesi, Türkiye'de

yazar çalışmalarının gelişiminde rol üstlenmesi derginin temel kaygısını oluşturmaktadır.

Dergi, yılda iki sayı olarak yayımlanacak ve çift-kör hakem değerlendirmesine tabi hakemli bir akademik dergi formatında çıkacaktır. Türkçe ve İngilizce makalelere açık olan dergi, esas itibarıyla Kemal Tahir çalışmalarına odaklanmakla birlikte, iki ayrı alanda yazar çalışmalarına da sayfalarında yer verecektir: Bir yanda Türkiye’de yazar çalışmaları bağlamında farklı yazarlara odaklanan araştırmalar, diğer yanda Türkiye dışı tecrübelerde yazar çalışmalarına ilişkin makaleler. Bu yaklaşımla hem farklı deneyimlerden yararlanmayı hem de bir çalışma alanı olarak yazar çalışmalarının Türkiye’deki gelişimine katkıda bulunmayı hedefliyoruz.

Derginin ilk sayısında Türkiye dışı tecrübelerde yazar çalışmalarına ilişkin üç yazı yer alıyor. İlk iki yazı, yazar çalışmalarının uzun bir tarihe yayıldığı ve kurumlaştığı iki ülke olan Almanya ve Fransa tecrübelerine odaklanıyor. Bu kategorideki üçüncü yazımız ise yazar çalışmalarında biyografi araştırmalarının önemini ele alarak R. Bartlett’in Tolstoy ve Çehov biyografilerini yöntem odaklı bir okumayla inceliyor. Sonraki sayılarımızda farklı ülkelerdeki yazar çalışmaları tecrübelerine yer vermeyi sürdürmeyi hedefliyoruz.

Bu sayıda doğrudan Kemal Tahir’in eserlerine odaklanan dört yazı yer alıyor. İlk Kemal Tahir’in kabadayılar evrenini, ikincisi *Esir*

Şehrin İnsanları’nın Kamil Bey karakterini ele alıyor. Bir diğer yazımız Kemal Tahir’in erken öykücülüğünde bir sıçramayı temsil eden *Arabacı* öyküsüne odaklanıyor.

Bu sayıda ayrıca Kurtuluş Kayalı ile gerçekleştirilen kapsamlı bir röportaja ve Kayalı’nın Kemal Tahir çalışmalarındaki yerine odaklanan bir yazıya yer veriyoruz. Türk siyaseti, sosyolojisi, düşüncesi, sinema ve edebiyatı alanlarındaki özgün çalışmalarıyla öne çıkan Kayalı, 1970’lerin ikinci yarısından bu yana Kemal Tahir üzerine aralıksız yazan, düşünen ve söz söyleyen bir isimdir.

Derginin bir düşünce aşamasından bugünkü hâline gelmesinde pek çok kişinin katkısı oldu. Kurtuluş Kayalı Hoca’ya her aşamada zihnini ve gönlünü açtığı için; farklı tecrübelere dikkat çeken Mustafa Küpüşoğlu’na; teknik süreçten olası risklere kadar birçok konuda yol gösteren Murat Yalçın ve İshak Reyna’ya; teşvik ve ilgisini hiç esirgemeyen Furkan Çalışkan’a hassaten teşekkür ederim. Dergi yayın kurulunda yer alan arkadaşlarımıza, yazarlarımıza ve hakemlik sürecinde özveriyle destek olan meslektaşlarımıza ve hocalarımıza ayrıca şükranlarımı sunarım.

Kemal Tahir Çalışmaları’nın, Türkiye’de yazar çalışmalarının gelişimine ve kurumlaşmasına katkı sağlaması dileğiyle...

İyi okumalar.

İsmail COŞKUN
Baş Editör